

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра управління персоналом, економіки праці та економічної
теорії

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Маніпуляційна стійкість в ділових комунікаціях»

на 2026-2027 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Економіка
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Костишина Тетяна Адамівна
д.е.н., професор
завідувачка кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

Контактний телефон	+38-050-531-00-86
Електронна адреса	Tkost2017@gmail.com
Розклад навчальних занять	https://puet.edu.ua/aspirantura-doktorantura/
Консультації	очна http://www.uper.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок щодо формування маніпуляційної стійкості в ділових комунікаціях
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом Проблемні лекції, кейси, робота у малих групах, дискусії, сфокусовані бесіди
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПРН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.	ЗК01. Здатність абстрактного мислення, аналізу та синтезу СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Сутність, види і форми маніпуляцій		
Тема 1. Сутність і ознаки маніпуляції	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Сформувати схему перегукування дисципліни з іншими, що вивчалися раніше. Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Тема 2. Передумови та причини маніпуляції	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Тема 3. Види та форми маніпуляцій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Модуль 2. Методи проти стояння маніпуляціям в діловому спілкуванні		
Тема 4. Методи маніпулятивного впливу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Тема 5. Техніка протистояння маніпуляціям	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Тема 6. Моделі ефективного захисту від маніпуляцій в діловому спілкуванні	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.

Інформаційні джерела

- Балджи М. Д. Етика бізнесу [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи ; Одес. нац. екон. ун-т. - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 330 с.
- Берн Ерік Ігри, у які грають люди. Світовий бестселер із психології стосунків [Текст] / Ерік Берн ; [пер. з англ. К. Меньшикова]. - 5-те вид. - Харків : КСД, 2021. - 255 с.
- Бліхар В. Офіс-менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В'ячеслав Бліхар, Мар'яна Верескля, Наталія Михаліцька ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. - 347 с.
- Волошенко, М. О. Психологія професійного спілкування [Текст] : навч. посіб. / М. О. Волошенко, О. В. Азаркіна. - Херсон : Олді плюс, 2021. - 278 с.
- Гауді Трей Сила запитань. Як ефективно комунікувати й переконувати інших [Текст] / Трей Гауді ; пер. з англ. Олександра Асташова. - Київ : Наш формат, 2022. - 243, [1] с.
- Ділова комунікація [Текст] : навч. посіб. / Вовк О. Б. [уклад.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. - 182 с.
- Еріксон Томас.В оточенні психопатів, або Як уникнути маніпуляцій з боку інших [Текст] / Томас Еріксон ; [пер. зі швед. М. Яковлева]. - Харків : Фоліо, 2021. - 250, [1] с.
- Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації [Текст] : словник-довідник / В. Ільганаєва. - Київ : Ліра-К, 2022. - 327 с.
- Калабуха Л. О. Почніть говорити "НІ". Як упевнено відмовляти та викликати повагу [Текст] : [200 практ. прикладів] / Людмила Калабуха. - 8-ме вид., зі змін. - Дрогобич : Коло, 2021. - 230 с.
- Калюжка В. С. Етика професійного і ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. С. Калюжка ; Держ. ВНЗ "Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди". - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 227 с.
- Калюжка Н. С. Етика професійного і ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н. С. Калюжка ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Київ : Гуляєва В. М., 2022. - 227 с.
- Комунікативний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / [уклад.: Р. Г. Дубас, О. О. Кучмєєв] ; ЗВО "Відкрит. міжнарод. ун-т розвитку людини "Україна". - Київ : Ун-т "Україна", 2022. - 151 с.
- Комунікаційний тренінг [Текст] : практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 231 "Соціальна робота" / [уклад.: І. В. Прожога, Ю. П. Городиська] ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2022. - 78 с.

14. Конфліктологія : навч. посібник для студентів ВНЗ / [Г.В. Гребеньков, І.І. Ковальова, Ю.М. Красноносів та ін.] ; за ред. Г.В. Гребенькова ; М-во внутр. справ України, Донец. юрид. ін-т Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Львів : Магнолія 2006, 2021. – 228 с.
15. Саймон Джордж В овечій шкурі. Маніпулятор. Виявити та здолати [Текст] / Джордж Саймон ; [пер. з англ. Ярослава Лебеденка]. - Харків : КСД, 2022. - 205, [2] с.
16. Чанс Зої Психологія впливу та переконання. Як отримати все, що забажаєш [Текст] / Зої Чанс ; [пер. з англ. О. Мала]. - Харків : КСД, 2022. - 287 с.
17. Business communications / Y. Levchenko, I. Britchenko – Sofia: Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, 2021. – 124 p.
18. Riker, W. H. The Art of Political Manipulation Text / W. H. Riker. – Lon don : Yale University Press, 1986. – 192 p

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, мультимедійні презентації.

Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Маніпуляційна стійкість в ділових комунікаціях» на платформі «Moodle».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>

Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/poloz-por-pidgotov-phd.pdf>

Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії вибіркових навчальних дисциплін навчального плану <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/poloz-por-vyb-vyb-nd-phd.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_students.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

Політика вирішення конфліктних ситуацій: Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravya-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен ПУЕТ <https://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): обговорення матеріалу занять (6 балів); захист домашнього завдання (9 балів); (6 балів); виконання навчальних завдань (3 балів); завдання самостійної роботи (3 балів); тестування (3 бали); поточна модульна робота (20 балів)	50
Модуль 2 (теми 4-6): обговорення матеріалу занять (6 балів); захист домашнього завдання (9 балів); актуальні доповнення відповідей (6 балів); виконання навчальних завдань (3 балів); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (3 бали); поточна модульна робота (20 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни